

සො

බා දහම විනාශ කර

සංවර්ධනයට පියනගන්නට වෙර දරන මිනිසා අද ගංගා, ඇල, දෙළ, ගස් වැල්, ගල් පර්වත වෙනුවට කොන්ක්‍රීට් වනාන්තර ඉදිකරති. ඒ නිසාම ගහකොළ, සතා සිව්පාවා වඳවී, ජල උල්පත් සිඳි කාන්තාරකරණයේ එළිපත්ත මතට මිනිතලය දැනටමත් පමුණුවා අවසන්ය.

කන්තෙලිය වැසි වනාන්තරය

ගාල්ල - මාතර දිස්ත්‍රික්ක අතරමැද පිහිටි කන්තෙලිය, දෙදියගල, නාකියාදෙනිය වන තීරය තුළ පිහිටා ඇති කන්තෙලිය වන රක්ෂිතය ගාල්ල - උඩුගම හිනිදුම මාර්ගයේ උඩුගම පසුකර ගාල්ලේ සිට කිලෝ මීටර 42 ක් පමණ දුරින් පිහිටා තිබේ. ජෛව විවිධත්වය අතින් ඉතා උසස් මට්ටමක පවතින මෙම රක්ෂිතය නිවර්තන තෙත් කලාපීය වනාන්තර ගණයට ගැනේ.

යූ.පී.එස්.පතිරණ

එබඳු පරිසර අර්බුදයකට ලෝකය පැටලී ඇති මෙවන් අවධියක සොබා දහමේ අපූර්ව වමන්කාරය විඳදරා ගැනීමට ශ්‍රී ලංකාවේ උපත් අපට තවමත් අවස්ථාව ඉතිරිව තිබීම ගැන අපට ආධිමිඛර විය හැකිය. ලෝකයේ ජෛව විවිධාත්මක උණුසුම් ස්ථාන අතරට ගැනෙන පරිසර පද්ධති කිහිපයක් ි ි ලංකාවේ තවමත් ඉතිරිව තිබීම ජාතියේ වාසනාවකි.

එවන් පරිසර පද්ධති ගැන කථා කරන විට ශ්‍රී ලංකාවේ නිරිතදිග වැසි වනාන්තර නිකුතින්ම අපගේ අවධානයට යොමුවේ. ඒ අතර කන්තෙලිය වැසි වනාන්තරයට ද හිමිවන්නේ ඉතා වැදගත් තැනකි. ගාල්ල - මාතර දිස්ත්‍රික්ක අතරමැද පිහිටි කන්තෙලිය, දෙදියගල, නාකියාදෙනිය වන තීරය තුළ පිහිටා ඇති කන්තෙලිය වන රක්ෂිතය ගාල්ල - උඩුගම හිනිදුම මාර්ගයේ උඩුගම පසුකර ගාල්ලේ සිට කිලෝ මීටර 42 ක් පමණ දුරින් පිහිටා තිබේ. ජෛව විවිධත්වය අතින් ඉතා උසස් මට්ටමක පවතින මෙම රක්ෂිතය නිවර්තන තෙත් කලාපීය වනාන්තර ගණයට ගැනේ. සාමාන්‍යයෙන් උතුරු අක්ෂාංශක 60⁰99 - 6⁰18 න් නැගෙනහිර දේශාංශක

80⁰19 හා 80⁰27 න් අතර පිහිටා ඇති මෙම නිරිතදිග වැසි වනාන්තර තීරයෙහි වූ කන්තෙලිය වනය ගෙක්ටයාර් 5306 ක හමි ප්‍රමාණයක් වසා පවතී.

මීටර් 60 - 225 ක් දක්වා වූ සාමාන්‍ය උස ප්‍රමාණයකින් පිහිටි කන්තෙලිය වන පියස තුළ අඩි 1700 දක්වා උස්වූ කඳු මුදුන් 20 කින් පමණ සමන්විතය. මෙහි සාමාන්‍ය උෂ්ණත්වය සෙල්සියස් අංශක 27 ක් පමණ වන අතර, වාර්ෂික සාමාන්‍ය වර්ෂාපතනය මි.මීටර් 4445 ක් පමණ වේ. වර්-

ෂයේ මැසි - ජූනි හා ඔක්තෝබර්, නොවැම්බර් යන මාස වලදී මෙම වනාන්තරයට වැඩි වර්ෂාපතනයක් ලැබේ. දකුණු ප්‍රධාන ගංගා වන ගිංගග සහ නිල්වලා ගඟ යන ගංගාවල ප්‍රධාන ජල පෝෂක ප්‍රදේශයක් වශයෙන්ද හඳුනාගෙන ඇති මෙම වැසි වනාන්තරය තුළ කුඩා දිය පාරවල් මෙන්ම ජල මාර්ග රැසක්ද හමුවේ. එම ඇළ දෙළ මගින් ගිං ගඟට එක්වන කන්තෙලිය ඇළ, නන්තිකිතා ඇළ හා උඩුගම ඇළ පෝෂණය කෙරේ. 1960 ගණන් වලට පෙරාතුව ප්‍රාථමික වැසි

වනාන්තරයක්ව පැවති කන්තෙලි වනයේ ගස් කොළොං තුනි ලැලි කර්මාන්තය සඳහා 1969 - 1987 දක්වා කාලය තුළ දැඩි ලෙස හෙළිම නිසා වර්තමානයේ එය ද්විතියික වනාන්තරයක් ලෙස හැඳින්විය හැකි තමුදු, මෙහි කඳු මුදුන් ආශ්‍රිතව තවමත් ප්‍රාථමික වනාන්තරය දැකගත හැකිය

කොණ්ඩලසිටි වර්ගයේ පාෂාණ සමග සම්බන්ධවූ වානොකසිටි වර්ගයේ පාෂාණ වලින් යුක්තවූ කන්තෙලිය වන පියස ආසියාවේ ඇති වැසි වනාන්තර අතුරින් ඒකදේශීය ශාක විශේෂ වැඩි ගණනකින් සමන්විත වනාන්තරයක් ලෙස සැලකේ. මෙහි කෘෂ්ඨීය ශාක විශේෂ 234 ක් පමණ ඇති බවත්, ඉන් විශේෂ 155 ක්ම ඒකදේශීය ශාක විශේෂ බවත් 1992 - 1995 ජාතික සංරක්ෂණ සමීක්ෂණයකදී හෙළිවී තිබේ. ඒ අතර ජාතික වශයෙන් වදවියාමේ තර්ජනයට ලක්වී ඇති ශාක විශේෂ 15 ක් ද, වන බව ගණන් බලා ඇත. කන්තෙලිය වැසි වනාන්තරය තුළ හමුවන ඒකදේශීය ශාක විශේෂ අතර කට්ටොඩා, කැකුණ, වැලිපියන්ත, කැකිර්වරා, දෙම, කිත, රත් ගොරක,

ගොඩපර, බෙරලිය, නිතිය, නම්බො-
ටුවැල්, ඇටඹ, බදුල්ල, පෙළන්, වැදි
දෙල්, ආරද්ද, හීන්කුරටිය, අළු බෝ,
වන මී වැදගත් තැනක් ගනී.

සමස්තයක් වශයෙන් ශාක ප්‍රජාව
ගත්විට දැවමය වටිනාකමකින් යුතු
දිස්වෙරොකොපස් කුලයේ ශාක
ප්‍රජාව මෙන්ම නා, දුන් ප්‍රජාවද දක්-
නට ලැබේ. එම කුලයේ ශාක විශේෂ
51 ක් ම ශ්‍රී ලංකාවට ආවේ-
ණික ශාක විශේෂ ලෙස සැලකේ.
ඉතා වටිනාකමක් සහිත දුර්ලභ
ගණයේ ඖෂධ පැළෑටි රැසකටද
කන්නෙලිය වන පියස ස්වභාවික
වාසගුමියක් බවට පත්වී ඇත. වෙති-
වැල්, කොතල හිඹුටු, රසකිඳ,
කොකුම්, සිවිය, නා, රුක්, සක්සඳ,
වැනි ඖෂධ වර්ග මෙන්ම වතරාජ,
ඉරුරාජ, සඳරාජ, කුඩාහැඩය, මහ
හැඩය, මහ පද්ම, කුඩා පද්ම, ගොන්-
දිව වැනි දුර්ලභ ගණයේ ඖෂධ
පැළෑටි ද ඒ අතර වේ.

මීට අමතරව බෝදුරු , බාදුරා හා
උඩවැඩියා වර්ග රාශියක්ද වනයේ
දියඇළි හා දිය කඩිනි සම්පයෙහි
විශාල ගල්තලා මත ගල් ඕකිඩි තමන්
ගැමියන් විසින් හඳුන්වනු ලබන දැනට
දිවයිනේ හමුවී ඇති කුඩාම උඩවැ-
ඩියා වර්ගයක්ද හමුවේ. එපමණක්
නොව කන්නෙලියට පමණක් ආවේ-
ණික වූ මැන්ඩෝර ශාකයක් ද තව-
මත් නම් නොකළ ශාක විශේෂ
දෙකක් ද හමුවී

තිබේ. විවිධත්වයෙන් යුත්
ශාක ප්‍රජාව පමණක්
නොව, විවිධත්වයෙන් යුත්
සත්ව ප්‍රජාවද කන්නෙලිය
වනයෙහි දක්නට ලැබේ.
කන්නෙලිය වන පියස තුළ
හමුවන සත්ව විශේෂ
සංඛ්‍යාව 133 ක් පමණ
වන අතර, ඉන් 18 ක්

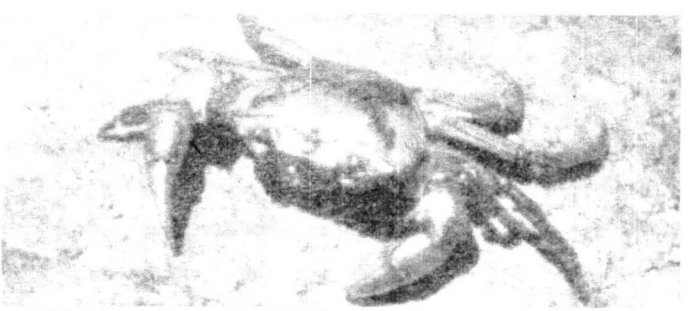

ජාතික වශයෙනුත්, 5 ක් ගෝලීය
වශයෙනුත් වදවයාමේ තර්ජනයට
ලක්වී ඇති සත්ව විශේෂ ලෙස
සැලකේ. මෙම වන තීරය තුළ පක්ෂි
විශේෂ 130 ක් පමණ තීරක්ෂණය
කළ හැකි අතර, ඉන් 15 ක් පමණ ශ්‍රී
ලංකාවට ආවේණික පක්ෂි විශේෂ
වේ. ඒ අතර, ලංකා හබන් කුකුළා,
ලංකා පිලපිච්චා, රන් තලල් කොට-
ටෝරුවා, ලංකා ගිරා මලින්තා, ලංකා
ගිස සුදු ශර්කාවා, සුළබව තීරක්ෂ-
ණය කළ හැකිය. කන්නෙලිය වන-

යෙහි උභය ජීවීන් විශේෂ 14 ක් ද
සමනල විශේෂ 32 ක් ද ගොඵබෙලි
විශේෂ 7 ක් ද උරග විශේෂ 4 ක් ද
මත්ස්‍ය විශේෂ 7 ක් ද ක්ෂීරපායීන්
විශේෂ 10 ක් ද වාර්තාවී ඇති අතර,
ඉන් පිළිවෙලින් උභයජීවී විශේෂ 2 ක්

ද සමනල විශේෂ 2 ක් ද ගොඵබෙලි
විශේෂ 7 ක් ද උරග විශේෂ 4 ක් ද
ක්ෂීරපායී විශේෂ 7 ක් ද ශ්‍රී ලංකාවට
පමණක් ආවේණික සත්ව විශේෂ
ලෙස සැලකේ. ශ්‍රී ලංකාවේ හඳුනා-
ගෙන ඇති ශ්‍රී ලංකාවට ආවේණික
මත්ස්‍ය විශේෂවලින් 20% ක ප්‍රතිශ-
තයක් කන්නෙලියෙන් ආරම්භ වන
ජල පද්ධතියෙහි වාසය කරති. මීට
අමතරව රළුවා, කලවැද්ද, උණහ-
පුළුවා වැනි අවේනික සතුන් රැසක-
ටද නිජගුමිය සලසා තිබේ.

කන්නෙලිය රක්ෂිතය තුළට පිටි-
සෙන සංචාරකයෙකුට දැනටමත්
ප්‍රධාන වන මංපෙත් පහක් ඔස්සේ
වනයේ අසිරිය විඳගත හැකිය. කන්-
නෙලිය වනය තුළ පිහිටි සංචාරක
ආරක්ෂණ අතරට පැය භාගයක
පමණ කාලයකින් ඇවිදගෙන යා
හැකි ගල්ගහාවද , පැය දෙකේ සිට
පහ දක්වා කාලයක් ඇතුළත ලහා
විය හැකි අනගිමල ඇල්ල, තාරංගස්
ඇල්ල හා කබලේ කන්ද ද ඇතුළත්
වේ.

කන්නෙලිය වන පියසට ඇතුළුවන
සංචාරකයින් විසින් ඒ සඳහා ප්‍රවේශ
පත්‍රයක් මිලදී ගත යුතුය. ඒ අනුව
දේශීය සංචාරකයෙකුට රු. 25 කුත්
ලමයෙකුට රු. 12.50 කුත් පාසල්
සිසුවෙකුට රු. 6.00 කුත් විදේශීය
සංචාරකයෙකුට රු. 575.00 කුත්
විදේශ සිසුවෙකුට රු. 290.00 කුත්

බැගින් අය කෙරේ. මීට අමතරව ශ්‍රී
ලංකා සංචාරක මණ්ඩලයේ සහායද
ඇතුළු වන සංරක්ෂණ දෙපාර්ත-
මේන්තුව විසින් මැනකඳී පුහුණු
කරන ලද මග පෙන්වන්නන්ගේ
සහායද කන්නෙලිය වනපෙතට
ඇතුළුවන සෑම සංචාරක කණ්ඩා-
යමක් විසින්ම ලබාගත යුතුව
ඇත. මෙම සංචාරක මග පෙන්වන්-
තන් වශයෙන් කටයුතු කරනු ලබන
තරුණ කොටස් කන්නෙලිය පරිසර
පද්ධතිය ආශ්‍රිත ප්‍රදේශයේම පදිංචි
කරුවන් වන හෙයින් මෙම පරිසර
පද්ධතිය ආරක්ෂා කරගැනීම සඳහා
දයකත්වයක් ලබාගැනීමටත් සංචා-
රක ව්‍යාපාරයේ ප්‍රතිලාභ අවට ප්‍රජාව
වෙතද ලබාදීමටත් අවස්ථාව සැලසී
තිබේ.

කෙසේ වුවද, පොදුවේ මිනෑම පරි-
සර පද්ධතියකට මේ වටා පිහිටි
ගම්මානවල ජනතාවගෙන් තර්ජන
එල්ල වන්නක් මෙන්ම කන්නෙලිය
පරිසර පද්ධතියටද අවට ගම්මුත්-
ගෙන් එල්ලවී ඇති තර්ජනද සුළු-
කොට සැලකිය යුතු නොවේ. හේන්
ගොවිතැන සඳහා වනය හෙළි කිරී-
මෙන් කුඩා තේවතු වගාව විකිත් වික
වනාන්තරය ආක්‍රමණය කිරීමත්,
නීති විරෝධී ගස් හෙළීමත්, විවිධ
අත්කම් භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය සඳහා
ශාක හෝ ශාක කොටස් ඉවත් කිරී-
මත් තවදුරටත් දිගටම පැවතු-
නහොත් මෙහි ජෛව විවිධත්වය
පමණක් නොව මුළු වනපියසම
විනාශයට ලක්වීමද වැලැක්විය
නොහැකිවනු ඇත. එපමණක් නොව
මෙහි ජාන සම්පත් විදේශ රටවලට
ගෙනයාමේ තර්ජනයක් පවතින
බවද තොරහසකි. එම නිසා ශ්‍රී
ලංකාවේ වැදගත් තෙත් කලාපීය
වනාන්තරයක් වන කන්නෙලිය
වනපියස සංරක්ෂණය කිරීම සඳහා
මුළු මහත් ජනතාව දැනුවත් කිරීම හා
ඒ සඳහා සහභාගි කරගැනීම අද
කාලීන අවශ්‍යතාවක් වී තිබේ. □